

คำรหัส: ลักษณะเฉพาะของสำนวนพม่า*

The code word: A feature that is unique to the Burmese idioms

พิชญดา ผกากรอง (Pichayada Phakakrong)**

สุวัฒนา เลี่ยมประวัตติ (Suwattana Liamprawat)***

บทคัดย่อ

บทความวิจัยเรื่อง “คำรหัส: ลักษณะเฉพาะของสำนวนพม่า” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะการใช้คำและการสร้างความหมายของคำรหัสในสำนวนพม่า โดยผู้วิจัยได้รวบรวมและศึกษาความหมายของสำนวนพม่าจากหนังสือ 2 เล่ม คือ **မြန်မာဆိုရိုးစကား** /myàn-mà hsò-yo zə-ga/ (1996) และ **မြန်မာစကားပုံနှင့်ဆိုရိုးစကား** /myàn-mà zə-ga-bòṅ hnīn hsò-yo zə-ga/ (2009) จากนั้นได้รวบรวมสำนวนพม่าที่มีลักษณะเป็นคำรหัส จำนวน 15 สำนวนมาใช้ในการวิเคราะห์ ผลการวิจัยพบว่า สำนวนพม่าที่มีลักษณะเป็นคำรหัส สามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ 1. สำนวนพม่าที่มีลักษณะเป็นคำรหัสที่เกี่ยวกับวันพบ 7 สำนวน 2. สำนวนพม่าที่มีลักษณะเป็นคำรหัสที่เกี่ยวกับตัวเลขพบ 6 สำนวน และ 3. สำนวนพม่าที่มีลักษณะเป็นคำรหัสเกี่ยวกับธาตุและดาวเคราะห์พบ 2 สำนวน

* บทความฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์เรื่องการเปรียบเทียบสำนวนพม่ากับสำนวนไทย (A Comparative Study of Burmese Idioms and Thai Idioms)

This article is a part of Thesis named “COMPARATIVE STUDY OF BURMESE IDIOMS AND THAI IDIOMS”

** นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ จังหวัดนครปฐม ประเทศไทย 73000 เบอร์โทรศัพท์ที่ติดต่อได้: 089-8683582 Email address: nong_mookik@hotmail.com

Student of master's degree, Department of Thai, Faculty of Arts, Silpakorn University, Sanam Chandra Palace Campus, Nakhon Pathom Province, Thailand, 73000. Tel.: 089-8683582 Email address: nong_mookik@hotmail.com

*** รองศาสตราจารย์ สาขาวิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ จังหวัดนครปฐม ประเทศไทย 73000 ผู้เขียนร่วม Email address: sliamprawat@yahoo.com

Associate Professor, Department of Thai, Faculty of Arts, Silpakorn University, Sanam Chandra Palace Campus, Nakhon Pathom Province, Thailand, 73000. Corresponding author, Email address: sliamprawat@yahoo.com

Abstract

The research named “The code word: A feature that is unique to the Burmese idioms” attempts to assess and evaluate word using and meaning creating of the code word in the Burmese idiom. There are two main sources to collecting for this research which includes မြန်မာဆိုရိုးစကား /myàn-mà hsò-yo zə-ga/ (1996) and မြန်မာစကားပုံနှင့် ဆိုရိုးစကား /myàn-mà zə-ga-bòŋ hnín hsò-yo zə-ga/ (2009). Researcher has compiled the code word from these two main sources, and found that there are 15 idioms which can be attributed to the analysis. The study of research concluded that the code word from Burmese idioms can be separated to three groups which include 1) the code word in date form (7 idioms), 2) the code word in number form (6 idioms), and 3) the code word in element and planet (2 idioms).

บทนำ

ภาษาเป็นเครื่องมือในการสื่อสารของมนุษย์ ภาษาจึงสามารถแสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรมของคนในสังคมนั้นๆ ได้ สำนวนเป็นวัฒนธรรมทางภาษาอย่างหนึ่ง เพราะสำนวนมักสร้างขึ้นมาจากคติความคิดของบรรพบุรุษที่สั่งสมประสบการณ์และความรู้มาเป็นระยะเวลายาวนาน สุนันทา โสรจจ (2546 : 63) กล่าวว่า สำนวนภาษิตมีอยู่ในทุกภาษาของทุกชนชาติ บรรพบุรุษและนักปราชญ์ของแต่ละชาติแต่ละภาษาต่างได้กลั่นกรองความรู้ ความคิด และประสบการณ์อันหลากหลายจากสภาพความเป็นไปในสังคมของตนยุคหนึ่งๆ ขึ้นมาเป็นสำนวนภาษิต เพื่อใช้บอกเล่าเรื่องราวในอดีตและอบรมสั่งสอนลูกหลาน

ประเทศสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาเป็นประเทศที่มีประวัติศาสตร์มาอย่างยาวนาน อีกทั้งยังมีวัฒนธรรมทางภาษาที่น่าสนใจ ในฐานะที่ผู้วิจัยมีโอกาสได้ศึกษาภาษาและสำนวนพม่า ทำให้สังเกตเห็นว่าสำนวนพม่ามีลักษณะทางภาษาอย่างหนึ่งที่น่าสนใจเป็นอย่างยิ่ง คือ “สำนวนพม่าที่มีลักษณะเป็นคำรหัส” คำรหัสในที่นี้หมายถึง สำนวนพม่าที่มีความหมายไม่ตรงตัวอักษร เป็นเพียงการนำคำมาเรียงต่อกันเพื่อให้จำง่ายเท่านั้น แต่ต้องตีความหมายของสำนวนอีกชั้นหนึ่งจากรหัสของคำ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาลักษณะการใช้คำและการสร้างความหมายของคำรหัสในสำนวนพม่า

ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยศึกษาลักษณะการใช้คำและการสร้างความหมายของคำรหัสในสำนวนพม่าจากหนังสือ 2 เล่ม คือ မြန်မာဆိုရိုးစကား /myàn-màhsò-yozə-ga/ (1996) และ မြန်မာစကားပုံနှင့် ဆိုရိုးစကား

/myàn-mà zə-ga-bòŋ hnìn hsò-yo zə-ga/ (2009) จากสำนวนพม่าที่มีลักษณะเป็นคำรหัส จำนวน 15 สำนวน* คือ

1) ကရင်သားမွေး ၊ ခေါင်းမဆေးနှင့် ၊ အိုးစည်တီး ပြီးအောင်ဆေး /
ka-yìn-əa mwe gaun mə-hse hnìn ʔo-sì ti byi ʔaun hse/ ชาวกะเหรี่ยงคลอด ไม่ให้สระผม ให้ตีกลอง
ยาว แล้วจึงสระ

2) ဓမ္မာသောက ၊ အင်းဝရာဇာ ၊ အိမ်ထောင်ဖက် ၊ အသက်မရည်ရာ
/də-mà əw-ká ʔin-wá yà-zà ʔèin-thàun-phəʔ ʔə-əʔ mə-shè-yà/ ธรรมะโคกกา อังวะราชา
คู่สมรส อายุไม่ยืนยาว

3) ကျူးလာမိုးသက် ပျိုးကြိုရက် /cu-là mo-əʔ pyo-cə-yəʔ/ พายุฝนลွှ่นเลย
วันหวานไถ

4) ဂါသားရွှေတောင် ရေကိုရှောင် ၊ အောင်စံဖြိုး ရေချိုးရက် /ŋá-əa
shwè-tàun yè kò shàun ʔàun-sàn-phyo yè-cho yəʔ/ ลูกชายข้าชเวต่าว(ชื่อคน)* หลีกเลี้ยงน้ำ อ่าว
สันโพย(ชื่อคน) วันอาบน้ำ

5) ဦးသာစိန်ပန်း ၊ ဒန်းလှကိုရှာ ၊ မိတ်ဖက်သာ /ʔu-əà sèin-pan dan-hlá
kò-chà mèiʔ-phəʔ-əà/ อุตา(ชื่อคน) หาดอกหางนกยูง ดอกตัน เนื้อคู่

6) ဦးညိုဇေမာ ၊ သုတာဝေရီ ၊ ရန်စီစီ /ʔu-ŋò khè-mà əú-tà wè-yi yàn-si-si/
อุโญ(ชื่อคน) เขม่า(ชื่อคน) ตูตา(ชื่อคน) เหวหะ(ชื่อคน) เป็นอรักกัน

7) အောင်ပကုလား ၊ ဆွသားတော်ရင်း ၊ နံဖက်ချင်း /ʔàun-pá kə-la
hswè-əa dɔ-yin nà-phəʔ-chin/ อ่าวป๊ะ(ชื่อคน)เป็นแขก ญาติมิตรที่สนิทสนมมาก เหมาะสมกัน

8) မမင်းဖြူမှန်မှန်ပြော /mə-min-phyù hmàn-hmàn pyɔ/ ภัตติกรผู้ทรงธรรม ตรัสแต่
ความสัตย์

9) လှည်းဝင်ရိုးသံ တညံ့ညံ့ ၊ ပုဂံဘုရားပေါင်း /hlɛ win-yo əàn tə-ŋàn-ŋàn
bə-ŋàn bə-ya paun/ เสียงเพลลาเกวียน ดังเอี้ยดอ้าด รวมอยู่ที่เจดีย์เมืองพุกาม

10) အုတ် ကျပ် ကျော် အေး မွန္တလေး /ʔòuʔ cíʔ cɔ ʔe màn-də-le/ อิฐ อัด
แน่น โด่งดัง ชุ่มเย็น มั่นคงเสถียร

11) ဥဩအော်မြည် ကုန်းဘောင်တည် /ʔú-ʔə ʔə-myì koŋ-bàun ti/ กาเหว่า
ร้อง สร้างเมืองคองบอง

* สำนวนทั้ง 15 สำนวนนี้ ผู้วิจัยแปลความหมายแบบตรงตัวที่ยังไม่ได้วิเคราะห์ความหมายแท้จริงของสำนวน

* ผู้วิจัยจะเก็บชื่อเฉพาะของชาวพม่า โดยชื่อคนหรือชื่อพื้นที่ปรากฏในบทความนี้เป็นชื่อที่ถ่ายทอดเสียงตามการออกเสียงจริง

12) **ဝဵင်းအောက် ၊ အုတ်ကျောက်စုရာ ၊ မသာပေလော** /sə-kain
၇ə-nau' ၇əu'-câu' sú-yà mə-ə pè lə/ หลังเมืองสะกาย เป็นที่รวมอิฐหิน ควรจดจำไว้

13) **တိမ်တေ လေဇစ် ၊ လှုပ်ဝစ်ပဉ္စော ၊ သံတလော** /tèin-tè lè-ʔí' hlyá'-
sí' pín-zə ən tə-yə/ เมฆตั้งเค้า ลมพัด ฟ้าแลบ เสียงคำราม

14) **ဦးဝေဝံကူး ၊ ရေကူးတောသူ ၊ ဓာတ်ရန်ဟူ** /ʔu-wè sà-n-kú yè-bu t-
əu dá'-yàn hù/ อุเหว(ชื่อคน) ช่นกู(ชื่อต้นไม้ชนิดหนึ่ง) กระตักน้ำของชาวป่า ธาตุที่เป็นศัตรู

15) **အန္တော ဂတ္ထ ၊ စရေ ဝံသေ ၊ ဓာတ်ဖက်ပေ** /ʔàn-tə gá'-bè sə-yè
wàn-ə dá'-phə' pè/ อันตอ คัพภะ สเย วัฒน(ภาษาบาลี) ธาตุเคียงคู่

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **สำนวนพม่า** หมายถึง ถ้อยคำที่กล่าวสืบทอดกันมาเป็นเวลาช้านาน เป็นถ้อยคำที่ใช้เพื่อกล่าวเปรียบเทียบกับ มักมีความสั้นกระชับ และใช้กล่าวเพื่อให้คนจดจำได้ ในที่นี้ผู้วิจัยได้ให้คำจำกัดความของสำนวนพม่าโดยหมายรวมความหมายของภาษิต คำพังเพย (**စကားပုံ/zə-ga-bòŋ/**)และสำนวนพม่า (**ဆိုရိုး စကား/hsò-yo zə-ga/**) เป็นคำๆ เดียวว่า “สำนวนพม่า”

2. **คำรหัส** หมายถึง สำนวนพม่าที่มีความหมายไม่ตรงตัวอักษร เป็นเพียงการนำคำมาเรียงต่อกันเพื่อให้จำง่ายเท่านั้น แต่ต้องตีความหมายของสำนวนอีกชั้นหนึ่งจากรหัสของคำ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาแนวคิด เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสำนวนพม่า
2. รวบรวมและศึกษาความหมายของสำนวนพม่าจากหนังสือ 2 เล่ม คือ

2.1 **မြန်မာဆိုရိုးစကား** /myàn-mà hsò-yo zə-ga/ ของกระทรวงศึกษาธิการประเทศสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 1 (1996)

2.2 **မြန်မာစကားပုံနှင့်ဆိုရိုးစကား**/myàn-mà zə-ga-bòŋ hnín hsò-yo zə-ga/ ของ Unity ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 1 (2009)

3. นำสำนวนพม่าที่มีลักษณะเป็นคำรหัส จำนวน 15 สำนวน มาถ่ายทอดความหมายแบบแปลตรงตัว โดยได้ตรวจสอบคำศัพท์จากหนังสือ

3.1 พจนานุกรมพม่า-ไทย(**မြန်မာ-ထိုင်း အဘိဓာန်** /myàn-mà-thain ၇ə-bí-dàn/) ของ อรุณฯ นิยมธรรม และวิรัช นิยมธรรม ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 1 (2550)

3.2 พจนานุกรมฉบับพม่า ของกระทรวงศึกษาธิการประเทศสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา (**ခရီးဆောင်မြန်မာ အဘိဓာန်** /khə-yi-hsàun myàn-mà ၇ə-bí-dàn/) ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 3 (2013)

4. นำสำนวนพม่าที่มีลักษณะเป็นคำรหัส จำนวน 15 สำนวน มาใช้ในการวิเคราะห์ว่าสำนวนพม่ามีลักษณะการใช้คำและการสร้างความหมายของคำรหัสอย่างไร

5. นำสำนวนที่ใช้ในการวิเคราะห์ไปตรวจสอบกับผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาพม่า คือ Mrs. Aye Aye Kyin (အိအေးအေးကျင် /dɔ-ʔe-ʔe-cin/) และ Ms.Shun Lae Win (အိရှန်းလွင် /dɔ-shun-lɛ-win/)* เพื่อความถูกต้องสมบูรณ์อีกครั้ง

6. นำสำนวนพม่าที่รวบรวมได้มาถ่ายทอดเป็นสัทอักษร โดยใช้หน่วยเสียงและสัทอักษรจากหนังสือไวยากรณ์ภาษาพม่าขั้นพื้นฐานของอุบลรัตน์ พันธุมินทร์ และอุตตะลวิน (2545)

7. วิเคราะห์สำนวนพม่าที่มีลักษณะเป็นคำรหัสทั้ง 15 สำนวน และสรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษา

เนื่องจากการใช้คำรหัสเป็นลักษณะเฉพาะของสำนวนพม่า ผู้วิจัยจึงขออธิบายเกี่ยวกับหลักการวิเคราะห์สำนวนพม่าที่มีการใช้คำรหัสเพื่อให้จดจำสำนวนได้ง่ายยิ่งขึ้น การใช้คำรหัสเป็นลักษณะที่เกี่ยวข้องกับหลักทักขาของพม่า ดังนี้

အိရှန်းလွင် (/dɔ-shun-lɛ-win/, สัมภาษณ์, 30 กรกฎาคม 2558) กล่าวว่า ทักขาเป็นหลักทางโหราศาสตร์ซึ่งใช้เรียกดาวพระเคราะห์จำนวน 8 ดวง ได้แก่ พระอาทิตย์ พระจันทร์ ดาวอังคาร ดาวพุธ ดาวพฤหัสบดี ดาวศุกร์ ดาวเสาร์ และดาวราหู ดาวพระเคราะห์ทั้ง 8 ดวงถูกกำหนด ให้ประจำทิศต่างๆ และมีเลขทักขา ดังนี้

พระอาทิตย์	ประจำทิศตะวันออกเฉียงเหนือ	เลขทักขา 1
พระจันทร์	ประจำทิศตะวันออก	เลขทักขา 2
ดาวอังคาร	ประจำทิศตะวันออกเฉียงใต้	เลขทักขา 3
ดาวพุธ	ประจำทิศใต้	เลขทักขา 4
ดาวพฤหัสบดี	ประจำทิศตะวันตก	เลขทักขา 5
ดาวศุกร์	ประจำทิศเหนือ	เลขทักขา 6
ดาวเสาร์	ประจำทิศตะวันตกเฉียงใต้	เลขทักขา 7
ดาวราหู	ประจำทิศตะวันตกเฉียงเหนือ	เลขทักขา 8

ทั้งนี้ ผู้วิจัยขอนำตารางแสดงวันในรอบสัปดาห์และดาวเคราะห์ต่างๆ ซึ่งสัมพันธ์กับหลักทักขา ของ ชิน เมี้ยว ซิด (2545: 47) มาประยุกต์ใช้เพื่อให้เข้าใจหลักทักขาของพม่าได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ดังนี้

ตารางที่ 1 ทิศ วันในรอบสัปดาห์ ดาวเคราะห์ สัตว์ประจำทิศ และเลขทักขาของพม่า

*อาจารย์ชาวพม่า ประจำภาควิชาภาษาไทยที่ ရန်ကုန်နိုင်ငံခြားဘာသာစာတက္ကသိုလ် /yàn-kòŋ nài-n-gàn-cha bà-èà tè-ká-eò/
(Yangon University of Foreign Languages: YUFL) เมืองย่างกุ้ง ประเทศสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

ทิศตะวันออกเฉียงเหนือ วันอาทิตย์ พระอาทิตย์ ครุฑ เลขทักขา 1	ทิศตะวันออก วันจันทร์ พระจันทร์ เสือ เลขทักขา 2	ทิศตะวันออกเฉียงใต้ วันอังคาร ดาวอังคาร สิงห์ เลขทักขา 3
ทิศเหนือ วันศุกร์ ดาวศุกร์ หนูตะเภา เลขทักขา 6		ทิศใต้ วันพุธภาคเช้า ดาวพุธ ช้างพลาย เลขทักขา 4
ทิศตะวันตกเฉียงเหนือ วันพุธภาคบ่าย ดาวราหู ช้างพัง เลขทักขา 8	ทิศตะวันตก วันพฤหัสบดี ดาวพฤหัสบดี หนู เลขทักขา 5	ทิศตะวันตกเฉียงใต้ วันเสาร์ ดาวเสาร์ พระยานาค เลขทักขา 7

จากตารางในข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ชาวพม่ามีความเชื่อเรื่องหลักทักขา เพราะชาวพม่าเชื่อว่าดาวพระเคราะห์ทั้ง 8 มีเหล่าเทวดาประจำทิศคุ้มครอง ทั้งนี้ **ဒေါ်ရွှန်းလွင်** /do-shun-**le**-win/, สัมภาษณ์, 30 กรกฎาคม 2558) ยังกล่าวอีกว่า พยัญชนะภาษาพม่ามีความสัมพันธ์กับวันเกิดและตัวเลขทักขา ชาวพม่ามักนำตัวพยัญชนะเหล่านี้ไปตั้งชื่อลูกตามวันเกิด โดยกำหนดอักษรตัวแรกของชื่อไว้ตามอักษรอวรรคและอักษรวรรคแต่ละวรรคที่สัมพันธ์กับวันเกิด ดังนี้

ตารางที่ 2 พยัญชนะภาษาพม่าที่มีความสัมพันธ์กับวันเกิดและตัวเลขทักขาของพม่า

วันเกิด	อักษรอวรรค/วรรค	พยัญชนะภาษาพม่า	ตัวเลขทักขา
วันอาทิตย์	อวรรค အ /ʔá/	အ /ʔá/ ဥ /ʔú/	หมายเลข 1
วันจันทร์	วรรค က /ká/	က /ká/ ခ /khá/ ဂ /gá/ ဃ /gá/ င /ŋá/	หมายเลข 2
วันอังคาร	วรรค စ /sá/	စ /sá/ ဆ /hsá/ ဇ /zá/ ည /zá/ ဉ /ná/	หมายเลข 3
วันพุธ	อวรรค ယ /yá/	ယ /yá/ ရ /yá/ လ /lá/ ဝ /wá/	หมายเลข 4

จุ้ยอ๋อง: (/chí[?]-sàn-win/, 2003: 89 อ้างถึงใน อุบลรัตน์ พันธมิตร, 2553: 62) ได้กล่าวถึงความเชื่อเรื่องการแต่งงานไว้ว่า คนพม่ามีหลักพิจารณาว่าทั้งสองฝ่ายมีความเหมาะสมกัน เป็นเนื้อคู่กันหรือไม่โดยดูจากวันเกิด ถ้าวันเกิดสมพงศ์กัน แต่งงานกันไปเชื่อว่าชีวิตจะเจริญ ก้าวหน้า มีอายุยืนยาวทั้งคู่ วันที่ถือว่าสมพงศ์กันมีดังนี้

วันอาทิตย์ คู่กับ วันศุกร์

วันอังคาร คู่กับ วันพฤหัสบดี

วันเสาร์ คู่กับ วันพุธ (ภาคเช้า)

วันจันทร์ คู่กับ วันพุธ (ภาคบ่าย)

ส่วนวันที่ไม่สมพงศ์ ไม่ควรแต่งงานกัน ถ้าขึ้นถึงต้นแต่งจะทำให้อายุสั้น ทำมาค้าขายไม่เจริญ ได้แก่

วันเสาร์ เป็นอริกับ วันพฤหัสบดี

วันศุกร์ เป็นอริกับ วันจันทร์

วันอาทิตย์ เป็นอริกับ วันพุธ (ภาคเช้า)

วันพุธ (ภาคบ่าย หรือวันราหู) เป็นอริกับ วันอังคาร

เมื่อนำหลักการวันเกิดที่สมพงศ์และไม่สมพงศ์กันมาใช้วิเคราะห์ร่วมกับหลักการตั้งชื่อของชาวพม่าจะสามารถวิเคราะห์สำนวน **ဝဍ္ဎာသောက** ၊ **အင်းဝရာဇာ** ၊ **အိမ်ထောင်ဖက်** ၊ **အသက်မရှည်ရာ** /də-mà əw-ká ʔin-wá yà-zà ʔèin-thàun-phɛ[?] ʔə-ə[?] mə-shè-yà/ ธรรมะโสกา อังวะราชา คู่สมรส อายุไม่ยืนยาว ได้ดังนี้

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์หาวันจากคำรหัสในสำนวนพม่า

คำรหัส ဝဍ္ဎာသောက /də-mà əw-ká/			คำรหัส အင်းဝရာဇာ /ʔin-wá yà-zà/		
คำ	พยัญชนะต้น	วัน (รหัสที่ได้)	คำ	พยัญชนะต้น	วัน (รหัสที่ได้)
ဝမ် /dàn/	ဝ /dá/	วันเสาร์	အင်း /ʔin/	အ /ʔá/	วันอาทิตย์
မာ /mà/	မ /má/	วันพฤหัสบดี	ဝ /wá/	ဝ /wá/	วันพุธ
သော /əw/	သ /əá/	วันศุกร์	ရာ /yà/	ရ /yá/	วันราหู
က /ká/	က /ká/	วันจันทร์	ဇာ /zà/	ဇ /zà/	วันอังคาร

จากตารางจะเห็นได้ว่า วันที่ได้จากการวิเคราะห์คำรหัส **ဝဍ္ဎာသောက** /də-mà əw-ká/ คือ วันเสาร์ วันพฤหัสบดี วันศุกร์ และวันจันทร์ ส่วนวันที่ได้จากการวิเคราะห์คำรหัส **အင်းဝရာဇာ** /ʔin-wá yà-zà/ คือ วันอาทิตย์ วันพุธ วันราหู และวันอังคาร ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาความหมายของสำนวนนี้พบว่า คนที่เกิดวันเสาร์และวันพฤหัสบดี วันศุกร์และวันจันทร์ วันอาทิตย์และวันพุธ วันราหูและวันอังคาร ไม่ควรแต่งงานกัน

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์หาวันจากคำรหัสในสำนวนพม่า

คำรหัส အောင်ပုလား /ʔàun-pá kə-la/			คำรหัส ဆွေးတော်ရင်း /hswè-əa dɔ̌-yin/		
คำ	พยัญชนะต้น	วัน (รหัสที่ได้)	คำ	พยัญชนะต้น	วัน (รหัสที่ได้)
အောင် /ʔàun/	အ /ʔá/	วันอาทิตย์	ဆ /hswè/	ဆ /hsá/	วันอังคาร
ပ /pá/	ပ /pá/	วันพฤหัสบดี	တော် /əa/	တ /tá/	วันศุกร์
ကု /kú/	က /ká/	วันจันทร์	ရင်း /yin/	ရ /yá/	วันเสาร์
လား /la/	လ /lá/	วันพุธ			วันราหู

จากตารางจะเห็นได้ว่า วันที่ได้จากการวิเคราะห์คำรหัส **အောင်ပုလား** /ʔàun-pá kə-la/ คือวันอาทิตย์ วันพฤหัสบดี วันจันทร์ และวันพุธ ส่วนวันที่ได้จากการวิเคราะห์คำรหัส **ဆွေးတော်ရင်း** /hswè-əa dɔ̌-yin/ คือ วันอังคาร วันศุกร์ วันเสาร์ และวันราหู เมื่อพิจารณาความหมายของสำนวนนี้พบว่า คนที่เกิดวันอาทิตย์และวันพฤหัสบดี วันจันทร์และวันพุธ วันอังคารและวันศุกร์ วันเสาร์และวันราหู เป็นวันที่ควรคบหาเป็นมิตรหรือเป็นคู่ครองกัน ผลการวิเคราะห์นี้จึงสอดคล้องกับความเชื่อเรื่องวันแต่งงานที่สมพงศ์กันของ **ချစ်ဝင်း** (/chí[?]-sàn-win/) ทั้งนี้ ในบางครั้งพบการใช้สำนวนนี้ว่า **အောင်ပုလား ၊ ဆွေးတော်ရင်း ၊ မိတ်ဖက်ချင်း** /ʔàun-pá kə-la hswè-əa dɔ̌-yin mèi[?]-phɛ[?]-chin/ อ่าวป๊ะ (ชื่อคน) เป็นแขก ญาติมิตรที่สนิทสนมมาก เนื่องจาก

2. สำนวนพม่าที่มีลักษณะเป็นคำรหัสที่เกี่ยวกับตัวเลข

จากการศึกษาพบว่า มีสำนวนพม่าที่มีลักษณะเป็นคำรหัสที่เกี่ยวกับวัน จำนวน 6 สำนวน โดยตัวเลขเหล่านี้ล้วนเป็นตัวเลขที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ กล่าวคือ ตัวเลขบอกจำนวนของเจดีย์ในเมืองพุกาม ตัวเลขน้ำหนักของระฆังมิงกุนซึ่งมีขนาดใหญ่เป็นอันดับ 3 ของโลก ตัวเลขปีศักราชในการสร้างเมืองมณฑลเย่ ตัวเลขปีศักราชในการสร้างเมืองคองบอง และจำนวนตัวเลขที่บอกระยะความยาว ตัวเลขเหล่านี้ถูกจัดเรียงให้อยู่ในรูปแบบของคำรหัสซึ่งต้องตีความหมายอีกชั้นหนึ่ง ดังนี้

မင်းဖြူမှန်မှန်ပြာ

/mɛ[?]-min-phyù hmàn-hmàn pyɔ̌/

กษัตริย์ผู้ทรงธรรม ตรัสแต่ความสัตย์

หนังสือ **မြန်မာဆိုရိုးစကား** /myàn-mà hsò-yo zə-ga/ ของกระทรวงศึกษาธิการประเทศ
สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา (1996: 153) ได้อธิบายความหมายของสำนวนนี้ไว้ว่า

“မင်းကွန်းခေါင်းလောင်းကြီးသည် ကြေးဝိသာချိန်ပေါင်း ၅၅၅၅၅-
ခန့်ရှိသည်။” (မင်း=၅ ၊ ခြူး=၅ ၊ မှန်=၅ ၊ မှန်=၅ ၊ ပြော=၅။)

/min-kun-khaun-laun-ci ɔi ce-pèi'-ə̀a-chèin-paun 55,555 (၇a-əun ၇a-thàun ၇a-yà
၇a-zə ၇a)-khàn shí ɔi/ (min=၇a, phyù=၇a, hmàn=၇a, hmàn=၇a, pyɔ=၇a)

หมายถึง น้ำหนักของระฆังยักษ์มินกุน (မင်းကွန်း /min-kun/) คือ ประมาณ 55,555 ปิตตา
(1 ปิตตา=1.633 กิโลกรัม) (မင်း /min/=၅[5], ခြူး /phyù/=၅[5], မှန် /hmàn/=၅[5], မှန်/hmàn/=
၅[5], ပြော/pyɔ/=၅[5])

เมื่อพิจารณาพยัญชนะภาษาพม่าที่มีความสัมพันธ์กับวันเกิดและตัวเลขทักชาของพม่าซึ่งผู้วิจัยได้
แสดงไว้แล้วในตารางที่ 2 จะเห็นได้ว่า ในลำดับแรก ผู้วิจัยได้กล่าวถึงวันเกิดในรอบสัปดาห์ จากนั้นเป็นอักษร
วรรคและอักษรวรรคต่างๆ และในลำดับสุดท้ายผู้วิจัยได้แสดงตัวเลขทักชาของพม่า

การวิเคราะห์สำนวนพม่าที่มีลักษณะเป็นคำรหัสที่เกี่ยวกับตัวเลขนี้ใช้ความ สัมพันธ์ของตัวอักษร
วรรคและตัวอักษรวรรคต่างๆ กับตัวเลขทักชา กล่าวคือ พยัญชนะในอวรรค အ /ʔá/ หมายถึง ตัวเลขทักชา
หมายเลข 1, พยัญชนะในอวรรค က /ká/ หมายถึง ตัวเลขทักชาหมายเลข 2, พยัญชนะในอวรรค ဝ /sá/
หมายถึง ตัวเลขทักชาหมายเลข 3, พยัญชนะในอวรรค ယ /yá/ หมายถึง ตัวเลขทักชาหมายเลข 4, พยัญชนะ
ในอวรรค ဝ /pá/ หมายถึง ตัวเลขทักชาหมายเลข 5, พยัญชนะใน อวรรค ဝ /ə́á/ หมายถึง ตัวเลขทักชา
หมายเลข 6, พยัญชนะในอวรรค တ /tá/ หมายถึง ตัวเลขทักชาหมายเลข 7 และพยัญชนะในอวรรค ငှ /tá/
หมายถึง ตัวเลขทักชาหมายเลข 8

เมื่อนำหลักเกณฑ์นี้มาวิเคราะห์สำนวน မင်းခြူးမှန်မှန်ပြော /mɛ-min-phyù hmàn-
hmàn pyɔ/ กษัตริย์ผู้ทรงธรรม ตรัสแต่ความสัตย์ สามารถแสดงผลการวิเคราะห์ได้ดังนี้

ตารางที่ 5 การวิเคราะห์หาตัวเลขจากคำรหัสในสำนวนพม่า

คำรหัส မင်းခြူးမှန်မှန်ပြော /min-phyù hmàn-hmàn pyɔ/				
คำ	พยัญชนะต้น	อักษร อวรรค/วรรค	พยัญชนะภาษาพม่า	ตัวเลขทักชา
မင်း /min/	မ /má/	วรรค ဝ /pá/	ဝ /pá/ ၊ ဖ /phá/ ၊ ဗ /bá/ ၊ ဘ /bá/ ၊ မ /má/	หมายเลข 5

คำรหัส ๖င်းဖြူမှန်မှန်ပြော /min-phyù hmàn-hmàn pyɔ/				
ဖြူ /phyù/	ဖ /phá/	วรรณค ု /pá/	ု /pá/ ဖ /phá/ ဗ /bá/ ဘ /bá/ မ /má/	หมายเลข 5
မှန် /hmàn/	မ /má/	วรรณค ု /pá/	ု /pá/ ဖ /phá/ ဗ /bá/ ဘ /bá/ မ /má/	หมายเลข 5
မှန် /hmàn/	မ /má/	วรรณค ု /pá/	ု /pá/ ဖ /phá/ ဗ /bá/ ဘ /bá/ မ /má/	หมายเลข 5
ပြော /pyɔ/	ု /pá/	วรรณค ု /pá/	ု /pá/ ဖ /phá/ ဗ /bá/ ဘ /bá/ မ /má/	หมายเลข 5

เมื่อนำตัวเลขทศนิยมที่ได้จากการวิเคราะห์มาเรียงต่อกัน จะได้ตัวเลข คือ

๖င်း /min/=5, ဖြူ /phyù/=5, မှန် /hmàn/=5, မှန် /hmàn/=5, ပြော /pyɔ/=5.....[55555]

ผลการวิเคราะห์นี้สอดคล้องกับความหมายของสำนวน ๖င်းဖြူမှန်မှန်ပြော /mɔ-min-phyù hmàn-hmàn pyɔ/ กษัตริย์ผู้ทรงธรรม ตรัสแต่ความสัตย์ คือ น้ำหนักของระฆังยักษ์มินกุน (๖င်းကွန်း /min-kun/) มีน้ำหนักประมาณ 55,555 ปิตตา (1 ปิตตา=1.633 กิโลกรัม)

สำนวนต่อไปที่มีลักษณะเป็นคำรหัสที่เกี่ยวกับตัวเลข คือ สำนวน

အုတ် ကျပ် ကျော် အေး မန္တလေး

/ʔòu' cí' cɔ ʔe màn-də-le/

อิฐ อัดแน่น โด่งดัง ชุ่มเย็น มั่นทะเลย์

หนังสือ မြန်မာဆိုရိုးစကား /myàn-mà hsò-yo zə-ga/ ของกระทรวงศึกษาธิการประเทศ สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา (1996: 297) ได้อธิบายความหมายของสำนวนนี้ไว้ว่า

“๖င်းတုန်းမင်းတရားကြီးသည် သက္ကရာဇ် ၁၂၂၁-ခုနှစ်၌ မန္တလေးရတနာပုံနေပြည်တော်ကြီးကို တည်ထောင်ခဲ့သည်။” (အုတ်=၁ ၊ ကျပ်=၂ ၊ ကျော်=၂ ၊ အေး=၁။)

/min-doŋ-min-tə-ya-ci ɔi ɔɛ'-kə-rí' 1221 (tə-thàun nə-yà nə-zɛ tí')-khú-hní' nài' màn-də-le yə-də-nà-pòŋ nè-pyi-dɔ-ci kò ti-thàun khɛ ɔi/ (အုတ် /ʔòu' /=၁[1] ၊ ကျပ် /cí' /=၂[2] ၊ ကျော် /cɔ' /=၂[2] ၊ အေး /ʔe' /=၁[1])

หมายถึง กษัตริย์มินดง ได้สร้างเมืองมณฑลเยร์รัตนากุมิ* เป็นราชธานี ในปีศักราช 1221

เมื่อนำหลักเกณฑ์ความสัมพันธ์ของตัวอักษรอวัรรคและอักษรวรรคต่างๆ กับตัวเลขทักษามาใช้

วิเคราะห์สำนวน **အုတ် ကျပ် ကျော် အေး ဖွဲ့လေး** /ʔòu' cí' cɔ ʔe màn-də-le/ อิฐ อัดแน่น โด่งดัง ชุ่มเย็น มณฑลเยร์ สามารถแสดงผลการวิเคราะห์ได้ดังนี้

ตารางที่ 6 การวิเคราะห์หาตัวเลขจากคำรหัสในสำนวนพม่า

คำรหัส အုတ် ကျပ် ကျော် အေး /ʔòu' cí' cɔ ʔe/				
คำ	พยัญชนะต้น	อักษร อวัรรค/วรรค	พยัญชนะภาษาพม่า	ตัวเลขทักษา
အုတ် /ʔòu'/	အ /ʔá/	อวัรรค အ /ʔá/	အ /ʔá/ ဥ /ʔú/	หมายเลข 1
ကျပ် /cí'/	က /ká/	วรรค က /ká/	က /ká/ ခ /khá/ ဂ /gá/ ဃ /gá/ င /ŋá/	หมายเลข 2
ကျော် /cɔ/	က /ká/	วรรค က /ká/	က /ká/ ခ /khá/ ဂ /gá/ ဃ /gá/ င /ŋá/	หมายเลข 2
အေး /ʔe/	အ /ʔá/	อวัรรค အ /ʔá/	အ /ʔá/ ဥ /ʔú/	หมายเลข 1

เมื่อนำตัวเลขทักษาที่ได้จากการวิเคราะห์มาเรียงต่อกัน จะได้ตัวเลข คือ

အုတ် /ʔòu' /=1, **ကျပ်** /cí' /=2, **ကျော်** /cɔ/=2, **အေး** /ʔe/=1.....[1221]

ผลการวิเคราะห์นี้สอดคล้องกับความหมายของสำนวน **အုတ် ကျပ် ကျော် အေး**

ဖွဲ့လေး /ʔòu' cí' cɔ ʔe màn-də-le/ อิฐ อัดแน่น โด่งดัง ชุ่มเย็น มณฑลเยร์ คือ กษัตริย์มินดง ได้สร้างเมืองมณฑลเยร์รัตนากุมิเป็นราชธานี ในปีศักราช 1221

3. สำนวนพม่าที่มีลักษณะเป็นคำรหัสที่เกี่ยวกับธาตุและดาวเคราะห์

จากการศึกษาพบว่ามีสำนวนพม่าที่มีลักษณะเป็นคำรหัสที่เกี่ยวกับธาตุและดาวเคราะห์ จำนวน 2 สำนวน เป็นสำนวนที่กล่าวถึงความเชื่อเรื่องธาตุดิน น้ำ ลม ไฟ ซึ่งสัมพันธ์กับดาวเคราะห์ทั้ง 8 ดวง ดาวเคราะห์

*คำว่า ရတနာပုံ /ya-də-nà-pòŋ/ 'รัตนากุมิ' (ชาวพม่าออกเสียงว่า 'รัตนโป่ง') คือ ชื่อเดิมของเมืองมณฑลเยร์ มีความหมายว่า เมืองแห่งรัตนะ

ในที่นี้ ในภาษาพม่าใช้คำว่า **ဂြိုဟ်** /jò/ แต่ก็พอปริยายได้ว่า “ดาวเคราะห์” คือ “ดวงดาวประจำวัน” หรือที่ชาวพม่าเรียกว่า “**နံ** /nàn/” จำนวนทั้ง 2 จำนวน สามารถแสดงวิธีการสร้างคำและความหมายได้ดังนี้

ဦးဝေဝံကူး ၊ ဇေယျာတောသု ၊ ဓာတ်ရန်ဟူ

/ʔu-wè sà-n ku yè-bu tɔ-òu dà -yàn hù/

อุเหว(ชื่อคน) ชันกู(ชื่อดันไม้ชนิดหนึ่ง) กระตักน้ำของชาวป่า ธาตุที่เป็นศัตรู

หนังสือ **မြန်မာဆိုရိုးစကား** /myàn-mà hsò-yo zə-ga/ ของกระทรวงศึกษาธิการประเทศสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา (1996: 289-290) ได้อธิบายความหมายของจำนวนนี้ไว้ว่า

“တနင်္ဂနွေဂြိုဟ်သည် တေဇောဓာတ်ဖြစ်၍ ဗုဒ္ဓဟူးဂြိုဟ်သည် အပေါဓာတ်ဖြစ်၍လည်းကောင်း ၊ အင်္ဂါဂြိုဟ်သည် ဝါယောဓာတ်ဖြစ်၍ တနင်္လာဂြိုဟ်သည် ပထဝီဓာတ်ဖြစ်၍လည်းကောင်း ၊ ရာဟုဂြိုဟ်သည် ဝါယောဓာတ် ဖြစ်၍ ကြာသပတေးဂြိုဟ်သည် ပထဝီဓာတ်ဖြစ်၍လည်းကောင်း ၊ စနေဂြိုဟ်သည် တေဇောဓာတ်ဖြစ်၍ သောကြာဂြိုဟ်သည် အပေါဓာတ် ဖြစ်၍လည်းကောင်း ၊ အချင်းချင်းဆန့်ကျင်သည့် သဘောရှိ၍ ရန်ဓာတ်များဖြစ်ကြသည်။” (ဦး=တနင်္ဂနွေဂြိုဟ် ၊ တေဇောဓာတ်။ ဝေ=ဗုဒ္ဓဟူးဂြိုဟ် ၊ အပေါဓာတ်။ ဝံ=အင်္ဂါ ဂြိုဟ် ၊ ဝါယောဓာတ်။ ကူး=တနင်္လာဂြိုဟ် ၊ ပထဝီဓာတ်။ ဇေ=ရာဟုဂြိုဟ် ၊ ဝါယောဓာတ်။ ဘူး= ကြာသပတေးဂြိုဟ် ၊ ပထဝီဓာတ်။ တော=စနေဂြိုဟ် ၊ တေဇောဓာတ်။ သူ=သောကြာဂြိုဟ် ၊ အပေါဓာတ်။)

/tə-nin-gə-nwè-jò ɔ̀i dè-zɔ-dá' phyí' ywé bou'-də-hu-jò ɔ̀i ʔà-pɔ-dá' phyí' ywé lə-gaun ʔin-ga-jò ɔ̀i wà-yɔ-dá' phyí' ywé tə-nin-la-jò ɔ̀i pə-thə-wi-dá' phyí' ywé lə-gaun yà-hú-jò ɔ̀i wà-yɔ-dá' phyí' ywé ca-ə̀b-ə̀de-jò ɔ̀i pə-thə-wi-dá' phyí' ywé lə-gaun sə-nè-jò ɔ̀i dè-zɔ-dá' phyí' ywé ə̀au'-ca-jò ɔ̀i ʔà-pɔ-dá' phyí' ywé lə-gaun ʔə-chin-chin hsân-cin ɔ̀i ə̀ə-bɔ-shí ywé yàn-dá' mya phyí' cá ɔ̀i/ (/ʔu=tə-nin-gə-nwè-jò ၊ dè-zɔ-dá', wè=bou'-də-hu-jò ၊ ʔà-pɔ-dá', sà-n=ʔin-ga-jò ၊ wà-yɔ-dá', ku=tə-nin-la-jò ၊ pə-thə-wi-dá', yè=yà-hú-jò ၊ wà-yɔ-dá', bu=ca-ə̀b-ə̀de-jò ၊ pə-thə-wi-dá', tɔ=sə-nè-jò ၊ dè-zɔ-dá', ə̀u=ə̀au'-ca-jò ၊ ʔà-pɔ-dá' /)

หมายถึง ดวงอาทิตย์เป็นธาตุไฟและดาวพุธเป็นธาตุน้ำก็ดี ดาวอังคารเป็นธาตุลมและดวงจันทร์เป็นธาตุดินก็ดี ดาวราหูเป็นธาตุลมและดาวพฤหัสบดีเป็นธาตุดินก็ดี ดาวเสาร์เป็นธาตุไฟและดาวศุกร์เป็นธาตุน้ำก็ดี

ล้วนเป็นธาตุที่เป็นศัตรูกัน มักมีความเห็นที่คัดค้านซึ่งกันและกัน (ปี่:/w/ = ดวงอาทิตย์ | ธาตุไฟ, เอ /wè/ = ดาวพุธ | ธาตุน้ำ, อัม /sàn/ = ดาวอังคาร | ธาตุลม, กู๋:/ku/ = ดวงจันทร์ | ธาตุดิน, เญ /yè/ = ดาวราหู | ธาตุลม, บู๋:/bu/ = ดาวพฤหัสบดี | ธาตุดิน, เหว /tə/ = ดาวเสาร์ | ธาตุไฟ, อู๋/òu/ = ดาวศุกร์ | ธาตุน้ำ)

สำนวนนี้เป็นสำนวนที่กล่าวถึงธาตุของดาวเคราะห์แต่ละดวง ในที่นี้คือ ดวงดาวประจำวันที่เป็นศัตรูกันตามธาตุที่ตรงข้ามกัน คือ “ธาตุไฟ” กับ “ธาตุน้ำ” และ “ธาตุลม” กับ “ธาตุดิน” โดยธาตุเหล่านี้ มีความสัมพันธ์กับตัวอักษรที่เป็นพยัญชนะต้นของแต่ละคำในสำนวน ซึ่งสามารถวิเคราะห์สำนวน ปี่:เอดอัมกู๋ :

เญบู๋:เหวอู๋ | ฮอว์จันกู๋ /?u-wè sǎn-ku yè-bu tə-òu dá'-yàn hù/ อุเหว (ชื่อคน) ชันกู (ชื่อต้นไม้ชนิดหนึ่ง) กระตักน้ำของชาวป่า ธาตุที่เป็นศัตรู ได้ดังนี้

ตารางที่ 7 การวิเคราะห์หาธาตุและดาวเคราะห์จากคำรหัสในสำนวนพม่า

คำรหัส ปี่:เอดอัมกู๋ : เญบู๋:เหวอู๋ /?u-wè sǎn-ku yè-bu tə-òu/				
คำ	พยัญชนะต้น	ดาวเคราะห์	ดวงดาวประจำวัน	ธาตุ
ปี่:/w/	ป /?ú/	ดวงอาทิตย์	วันอาทิตย์	ธาตุไฟ
เอด /wè/	อ /wá/	ดาวพุธ	วันพุธ	ธาตุน้ำ
อัม /sàn/	อ /sá/	ดาวอังคาร	วันอังคาร	ธาตุลม
กู๋:/ku/	ก /ká/	ดวงจันทร์	วันจันทร์	ธาตุดิน
เญ /yè/	จ /yá/	ดาวราหู	วันราหู	ธาตุลม
บู๋:/bu/	บ /bá/	ดาวพฤหัสบดี	วันพฤหัสบดี	ธาตุดิน
เหว /tə/	ท /tá/	ดาวเสาร์	วันเสาร์	ธาตุไฟ
อู๋/òu/	อ /ó/	ดาวศุกร์	วันศุกร์	ธาตุน้ำ

จากการวิเคราะห์ในข้างต้นจะเห็นว่า พยัญชนะต้น ดาวเคราะห์ ดวงดาวประจำวัน และธาตุมีความสัมพันธ์กัน ทั้งนี้ ชาวพม่าเชื่อว่าหากคนที่ธาตุที่เป็นศัตรูกันแต่งงานกัน จะมีแต่การทะเลาะเบาะแว้ง ไม่มีความสุข ชาวพม่าจึงไม่นิยมให้ลูกหลานที่มีธาตุที่เป็นศัตรูกันแต่งงานกัน ความเชื่อนี้ฝังรากลึกอยู่เป็นระยะเวลายาวนานจนสืบทอดมาเป็นสำนวน ปี่:เอดอัมกู๋ : เญบู๋:เหวอู๋ | ฮอว์จันกู๋ /?u-wè sǎn-ku yè-bu tə-òu dá'-yàn hù/ อุเหว (ชื่อคน) ชันกู (ชื่อต้นไม้ชนิดหนึ่ง) กระตักน้ำของชาวป่า ธาตุที่เป็นศัตรู

จากการศึกษาสำนวนทั้ง 5 สำนวนที่ผู้วิจัยยกตัวอย่างมานี้พอจะแสดงให้เห็นได้ว่า ชาวพม่ามีความพยายามในการนำศาสตร์แขนงต่างๆ มาประยุกต์ใช้เข้าด้วยกัน เพราะหากบรรพบุรุษของชาวพม่าไม่คิดค้นวิธีการจดจำวัน ตัวเลข หรือธาตุและดาวเคราะห์เป็นสำนวนแล้ว ศาสตร์ที่เป็นความรู้ความเชื่อมาแต่โบราณเหล่านี้ก็อาจถูกลบเลือนหายไปตามกาลเวลา ทั้งนี้ เอดเอดเอดเอด (/?də-?e-?e-cin/, สัมภาษณ์,

30 กรกฎาคม 2558) กล่าวว่า “หากถามชาวพม่าเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของตัวอักษรที่ใช้ในการตั้งชื่อ วัน ตัวเลข ฤกษ์และดาวเคราะห์ เชื่อว่าชาวพม่าทุกคนสามารถจดจำความสัมพันธ์เหล่านี้ได้” ดังนั้น การนำศาสตร์เรื่องการตั้งชื่อ วัน ตัวเลข ฤกษ์และดาวเคราะห์มาประยุกต์ใช้ด้วยกันในสำนวนจึงถือเป็นการบันทึกประวัติศาสตร์ที่น่าภาคภูมิใจของชาวพม่าได้วิธีหนึ่ง

สรุปผล

จากการศึกษาสำนวนพม่าที่มีลักษณะเป็นคำรหัสจำนวน 15 สำนวน ในแง่ของลักษณะการใช้คำและการสร้างความหมายพบว่า สำนวนพม่าที่มีลักษณะเป็นคำรหัส สามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ 1. สำนวนพม่าที่มีลักษณะเป็นคำรหัสเกี่ยวกับวันพบ 7 สำนวน 2. สำนวนพม่าที่มีลักษณะเป็นคำรหัสเกี่ยวกับตัวเลขพบ 6 สำนวน และ 3. สำนวนพม่าที่มีลักษณะเป็นคำรหัสเกี่ยวกับฤกษ์และดาวเคราะห์พบ 2 สำนวน โดยสำนวนส่วนใหญ่มีความหมายเกี่ยวกับข้อห้ามและข้อพึงปฏิบัติ เช่น ข้อห้ามและข้อพึงปฏิบัติเรื่องการอาบน้ำสระผมหลังฝนจากใช้ ข้อห้ามและข้อพึงปฏิบัติในการเลือกคู่สมรสและบุคคลที่จะคบหาเป็นมิตร นอกจากนี้ยังพบการนำศาสตร์ของการตั้งชื่อและศาสตร์ของดวงดาวมาประยุกต์ใช้เป็นสำนวนอีกด้วย กล่าวคือ มีการกำหนดพยัญชนะต้นของคำแต่ละคำให้สัมพันธ์กับวัน ตัวเลข และดวงดาวประจำวันซึ่งมีธาตุต่างกัน จากนั้นได้กำหนดเป็นคำรหัสแล้วนำมาเรียงต่อกันเป็นสำนวน เพื่อให้สามารถจดจำได้ง่าย ลักษณะของสำนวนเหล่านี้จึงเป็นลักษณะเฉพาะของสำนวนพม่าที่มีความน่าสนใจ และควรค่าแก่การศึกษาให้ลุ่มลึกต่อไป

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

- ชิน เมี้ยว ชิด. (2545). **หลาการสเรื่องเมืองพม่า**. แปลจาก Colourful Myanmar. แปลโดย หอม คลายานนท์. กรุงเทพฯ: ดรีม แคชเชอร์ กราฟฟิค.
- สุนันทา โสรจจ. (2546). **วิถีไทยในสำนวนภาษา**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อรนุช นิยมธรรม และวิรัช นิยมธรรม (မြန်မာ-ဝိုင်း အဘိဓာန်). (2550). **พจนานุกรมพม่า-ไทย**. พิษณุโลก: ตระกูลไทย.
- อุบลรัตน์ พันธุมินทร์. (2553). **มองสังคมและวัฒนธรรมพม่าผ่านภาษิตโบราณ**. (รายงานผลการวิจัย). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ภาษาต่างประเทศ

- Unity. (၂၀၀၉). **မြန်မာစကားပုံနှင့်ဆိုရိုးစကား. ရန်ကုန်: ဦးဝင်းကျော်ထွန်း.**
- မြန်မာစာအဖွဲ့ဦးစီးဌာန. (၂၀၁၃). ခရီးဆောင်မြန်မာ အဘိဓာန်.**
- တဝိယအကြိမ်ပုံနှိပ်ခြင်း. နေပြည်တော်: မြန်မာစာအဖွဲ့ဦးစီးဌာန.**

_____. (๑๔๔๖). မြန်မာဆိုရိုးစကား. ရန်ကုန်:တက္ကသိုလ်များပုံနှိပ်တိုက်.

Aye Aye Kyin (ဒေါ်အေးအေးကျင် /dɔ-ʔe-ʔe-cin/). (2558). อาจารย์ประจำภาควิชาภาษาไทย
ของ Yangon University of Foreign Languages: YUFL. สัมภาษณ์, 30 กรกฎาคม.

Shun Lae Win (ဒေါ်ရွှန်းလွင် /dɔ-shun-lɛ-win/). (2558). อาจารย์ประจำภาควิชาภาษาไทยของ
Yangon University of Foreign Languages: YUFL. สัมภาษณ์, 30 กรกฎาคม.